

Väljaandja:	Muhu Vallavolikogu
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.03.2019
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT IV, 29.12.2018, 163

Muhu valla sotsiaalhoolekandeline abi andmise kord

Vastu võetud 22.02.2017 nr 59
[RT IV, 09.03.2017, 4](#)
 jõustumine 12.03.2017

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
11.10.2017	RT IV, 18.10.2017, 9	21.10.2017
20.12.2018	RT IV, 29.12.2018, 53	01.01.2019, osaliselt 01.03.2019

Määrus antakse sotsiaalhoolekande seaduse § 14 kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 p 5 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

(1) Määrus sätestab sotsiaalhoolekandeline abi võimaldamise tingimused ja korra (edaspidi *kord*) isikutele, kelle elukohana rahvastikuregistris on märgitud Muhu vald ning sotsiaalhoolekande seaduse sätestatud juhtudel isikutele, kes viibivad Muhu valla haldusterritooriumil.

(2) Käesolev kord sisaldab Muhu valla eelarve vahenditest osutatavate hüvitiste kirjeldust, hüvitiste taotlemise tingimusi ja korda ning vältimatu sotsiaalabi andmise korda.

§ 2. Määruse kohaldamine ja mõistete kasutamine

(1) Määrust kohaldatakse eeskätt koos sotsiaalseadustiku üldosa seaduse ja sotsiaalhoolekande seadusega ning vajadusel teiste sotsiaalkaitse korraldust ja sotsiaalkaitse tagamist reguleerivate seaduste ja riiklike määrustega.

(2) Sotsiaalhoolekandelise abi saama õigustatud isiku õiguste, kohustuste ja vastutuse osas rakendatakse sotsiaalseadustiku üldosa seaduse 2. peatüki sätteid ning sotsiaalhoolekandeline abi õiguse kasutamist, õiguse peatumist või lõppemist määrusega eraldi ei reguleerita.

(3) Määruses kasutatakse mõisteid, millede tähendust ei ole sätestatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 märgitud seadustes ja nende alusel antud riiklikes õigusaktides, alljärgnevas tähenduses:

- 1) sotsiaaltoetus (edaspidi ka *toetus*) – toimetuleku soodustamiseks makstav sissetulekust sõltuv või sissetulekust mittesõltuv täiendav rahaline hüvitis;
- 2) sotsiaalteenus (edaspidi ka *teenus*) – toimetuleku soodustamiseks antav mitterahaline hüvitis;
- 3) toimetulek – isiku või perekonna füüsiline või psühhosotsiaalne võime igapäevases elus toime tulla;
- 4) perekond – samas eluruumis elavad abielus või abieluga sarnanevas suhtes olevad isikud, nende abivajavad lapsed ja vanemad või muud üht või enam tuluallikat ühiselt kasutavad ühise majapidamisega isikud;
- 5) paljulapseline pere – perekond, kus on 3 või enam kuni 18 aastast last;
- 6) sissetulek – kõik töised sissetulekud ja töist sissetulekut asendavad hüvitised, riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel makstavad pensionid, puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse ja perehüvitiste seaduse alusel määratud toetused;
- 7) vähekindlustatud isik/perekond – isik või perekond, kelle iga liikme netosissetulek kuus peale eluasemekulude mahaarvamist on alla riikliku kehtestatud toimetulekupiiri kahekordset määra;
- 8) toetuse määr – volikogu poolt kinnitatud ja toetuse liigiga seotud kindel summa;
- 9) taotleja – hüvitise määramiseks pöördunud isik;
- 10) isik – füüsiline isik.

2. peatükk

SOTSIAALHOOLEKANDELISE ABI KORRALDAMISE PÄDEVUS JA ÜLDISED PÕHIMÕTTED

§ 3. Sotsiaalhoolekandeline abi korraldamise pädevus õigusaktidega kohalikule omavalitsusele pandud ülesannete täitmisel

(1) Muhu Vallavalitsus kui ametiasutus teostab sotsiaalseadustiku üldosa seaduse, sotsiaalhoolekande seaduse ning nende seaduste alusel antud riiklike õigusaktidega kohalikule omavalitsusele pandud sotsiaalhoolekande ülesandeid ning käesoleva määrusega nimetatud sotsiaalhoolekandelist abi. Vallavalitsuse struktuuris on selleks ette nähtud sotsiaaltöötajate ametikohad, kelle õigused ja pädevus sätestatakse ametiasutuse sisepädevust reguleerivate aktidega (asjaajamist reguleerivad korrad, ametijuhendid, käskkirjad jms).

(2) Muhu Vallavalitsus kui täitevorgan (edaspidi *vallavalitsus*) otsustab sotsiaalkaitse korralduse või tagamise õigusaktides või käesolevas määruses sätestatud juhtudel.

(3) Muhu Vallavolikogu (edaspidi *vallavolikogu*) täidab neid sotsiaalkaitse korralduse või tagamisega seotud ülesandeid, mis seadusest tulenevalt on volikogu ainupädevuses.

§ 4. Sotsiaalkaitse korraldamise põhimõtted

(1) Sotsiaalkaitse korraldamisel on aluseks sotsiaalseadustiku üldosa seadusega sotsiaalkaitse ning selle korralduse põhimõtted, sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud sotsiaalhoolekande põhimõtted, arvestades sotsiaalkaitse tagamisega seotud eriseaduste või määruste erisusi.

(2) Sotsiaalhoolekandeline abi korraldamise aluseks on üldjuhul isiku, isikule määratud eestkostja, hooldaja või muu isiku, samuti valla sotsiaaltöötaja, pöördumine ehk abi taotlemine.

(3) Sotsiaalkaitse ülesannete paremaks korraldamiseks ning hüvitise andmise otsuse tegemise kaalumiseks ning asjakohaste tõendite või andmete kogumiseks võib esitatud taotlused suunata ettepanekute saamiseks valla volikogu poolt moodustatud sotsiaalkomisjonile (edaspidi *komisjon*).

§ 5. Sotsiaalhoolekandeline abi taotlemine

(1) Sotsiaalhoolekandeline abi vajadusel esitatakse kirjalik taotlus Muhu Vallavalitsusele, kus suunatakse taotlused menetlemiseks vastavale ametnikule (edaspidi *sotsiaalnõunik*). Taotluses märgitakse ära taotleja nimi, isikukood, elukoht, andmed perekonna koosseisu kohta, pangaarve number. Taotlusele lisatakse vajadusel kulu- ja sissetulekut tõendavad dokumendid. Sissetulekute hulka arvatakse kõik netotulud, välja arvatud riigi- ja vallaeelarve vahenditest makstavad ühekordsed toetused. Taotleja ei pea esitama paberandjal tõendeid sissetulekute kohta, mis on sotsiaalnõunikule kättesaadavad elektroonilistest andmebaasidest (pensionid, peretoetused, vanemahüvitis jm).

(2) Kirjalik taotlus ei ole nõutud ranitsatoetuse, kuulmisnõustamise-ja sotsiaaltranspordi teenuse ning vältimatu abi osutamise puhul.

(3) Sotsiaalnõunikul on põhjendatud vajaduse korral õigus teha päringuid andmete saamiseks läbi STAR infosüsteemi ja muude infosüsteemide ning nõuda taotlejalt vajadusel täiendavaid dokumente ja selgitusi taotluses esitatud andmete kohta. Puudustega esitatud taotluse korral antakse taotlejale tähtaeg taotluse täiendamiseks.

(4) Taotleja vastutab esitatud andmete õigsuse eest kogu abi saamise perioodil. Valeandmetele tuginedes määratud hüvitise saab nõuda tagasi seaduses sätestatud korras.

(5) Toetuse taotluse vastuvõtmise, registreerimise, vastamise ja väljamaksmise dokumentide vormistamise korraldab sotsiaalnõunik. Taotluste vormid kinnitab vallavalitsus.

(6) Toetuste taotlusi võetakse üldjuhul vastu iga kuu 20. kuupäevani.

§ 6. Taotluse menetlemine ja abivajaduse hindamine

(1) Sotsiaalnõunik selgitab välja taotluses esitatud andmete vastavuse taotletava toetuse või teenusega.

(2) Sissetulekust sõltuvate toetuste määramise ja maksmise otsustamisel võetakse aluseks taotleja ja tema perekonna sissetulekud.

(3) Menetluse käigus hinnatakse abivajaja toimetulekut ja ühiskonnaelus osalemist mõjutavaid asjaolusid, sealhulgas isiku personaalse tegevusvõimega seonduvaid asjaolusid ning füüsilise ja sotsiaalse elukeskkonnaga seonduvaid asjaolusid.

(4) Vajadusel külastab sotsiaalnõunik sobivaima hüvitise väljaselgitamiseks abi vajavat isikut tema igapäevases keskkonnas.

(5) Käesolevas korras sätestatud puudega inimese toetuse ja täiendava sotsiaaltoetuse menetluse käigus hinnatakse, kas taotleja või tema perekonnaliige vajaks lisaks toetuse määramisele ka muud abi.

(6) Isiku toimetulekuvõime ning abi - või hooldusvajaduse hindamisel kasutatakse selleks olemasolevaid hindamismetoodikaid. Vajadusel suunatakse isik pädevama ametiasutuse või spetsialisti poole ja tehakse isiku nõusolekul koostööd vajadustele vastava teenuse väljaselgitamiseks ja võimaldamiseks.

(7) Käesolevas korras sätestatud sünnitoetus, matusetoetus, ranitsatoetus, õppetoetus ja mitterahaline sotsiaaltoetus on universaalsed ennetava eesmärgiga sihtotstarbelised toetused, mida makstakse taotleja majanduslikust olukorrast sõltumata. Nimetatud toetuste määrad kinnitab vallavolikogu ja toetust makstakse käesolevas korras sätestatud alustel.

§ 7. Otsus abi andmise kohta

(1) Otsus toetuse või teenuse andmise kohta võetakse vastu 10. tööpäeva jooksul nõuetekohase taotluse esitamisest, kui seadusega või käesoleva korraga ei ole sätestatud teistsugust tähtaega. Otsus tehakse taotlejale teatavaks tema poolt soovitud viisil.

(2) Abi andmisest keeldumine põhjendatakse ning tehakse taotlejale teatavaks kirjalikus vormis viie tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemise päevast.

(3) Vallavalitsusel on kaalutusotsuse alusel õigus erandkorras määrata toetusi või võimaldada teenuseid korras reguleeritud tingimusi arvestamata.

(4) Kaalutusõiguse alusel tehtavad otsused ning kõik abi andmisest keeldumise otsused vormistatakse vallavalitsuse korraldusega.

(5) Sotsiaaltoetuse määramisel märgitakse haldusaktis toetuse eesmärk, liik, suurus ning perioodiliselt makstava toetuse korral ajavahemik. Toetus kantakse taotleja pangakontole seitsme päeva jooksul pärast vallavalitsuse otsuse tegemist ja kinnitamist või makstakse vastavalt taotleja soovile välja sularahas või tasutakse arve ülekande korras.

(6) Sotsiaalteenuse määramisel märgitakse haldusaktis teenuse liik ja eesmärk, ajaline või finantsiline maht teenuse osutamiseks ning vajadusel isiku oma osalus teenuse eest tasumisel.

(7) Sotsiaalteenuse osutamiseks sõlmitud lepinguga sätestatakse osutatava teenuse konkreetne eesmärk ja sisu, teenuse toimingute ulatus ja osutamise sagedus, poolte kohustused ja vastutus, finantseerimine ning muud olulised asjaolud, mida ei käsitleta käesolevas korras või muudes õigusaktides. Tulenevalt asjaoludest võivad lepingu osapoolteks olla vallavalitsus, teenust osutav asutus või isik, teenust kasutav isik või tema ülalpidamiskohustusega perekonnaliige.

3. peatükk SOTSIAALTOETUSED

1. jagu Üldsätted

§ 8. Sotsiaaltoetuste liigid

(1) Käesoleva korra alusel makstavad toetused on sissetulekutest sõltuvad, sissetulekust mittesõltuvad, erakorralised sotsiaaltoetused, mitterahalised sotsiaaltoetused ja riigieelarvest finantseeritavad sotsiaaltoetused.

(2) Sissetulekust sõltuvad sotsiaaltoetused:

- 1) ühekordne toetus;
- 2) puudega isiku toetus.

(3) Sissetulekust mittesõltuvad sotsiaaltoetused:

- 1) sünnitoetus;
- 2) matusetoetus;
- 3) ranitsatoetus;
- 4) õppetoetus;

- 5) hooldustoetus;
- 6) täisealise isiku hooldajatoetus;
- 7) puudega lapse hooldajatoetus.

(4) Erakorralised sotsiaaltoetused:

- 1) erakorraline toetus seoses õnnetusjuhtumiga;
- 2) vältimatu sotsiaalabi toetus.

(5) Mitterahalised sotsiaaltoetused:

- 1) koolitoidu toetus;
- 2) koolisõidu toetus;
- 3) lasteaiatoidu toetus;
- 4) valla bussi toetus;
- 5) eakate juubelitoetus;
- 6) jõulutoetus.

(6) Riigieelarvest finantseeritavad sotsiaaltoetused

- 1) toimetulekutoetus;
- 2) vajaduspõhine peretoetus.

§ 9. Sotsiaaltoetuste taotlemine ja määramine

(1) Sissetulekust sõltuva sotsiaaltoetuse taotlusele tuleb lisada andmed taotlusele eelneva kuu sissetulekute ning eluasemekulude kohta. Eluasemekulude hulka arvestatakse järgmised kulud: üür, tarbitud vee ja kanalisatsiooni maksumus, tarbitud elektrienergia maksumus, olmejäätmete veotasu, kütte, kindlustus ja maamaks, mille arvestamise aluseks on õuema 1 ha.

(2) Sotsiaaltoetus määramine otsustatakse hiljemalt 10. tööpäeva jooksul nõuetekohase taotluse esitamisest või toetuse taotlemiseks vajaliku viimase dokumendi saamise päevast, kasutades vajadusel haldusmenetluse seaduses sätestatud kaalutusõigust. Kui toetuse saamiseks on kõik tingimused täidetud, siis toetuse määramise kohta taotlejale kirjalikku vastust ei vormistata. Toetuse andmise kinnitab üldjuhul vallavalitsus sotsiaalnõuniku ettepanekul.

(3) Toetuse määramisest võib keelduda juhul, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) taotleja on esitanud valeandmeid;
- 2) taotleja ei esita sotsiaalnõunikule nõutavaid täiendavaid dokumente;
- 3) taotleja ja tema pereliikmete sissetulekud ületavad kehtestatud minimaalsete sissetulekute piiri;
- 4) kui leitakse, et taotleja või tema pereliikmete kasutuses või omandis olevad vallas- ja kinnisasjad tagavad temale või tema pereliikmetele toimetulekuks piisavad elatusvahendid;
- 5) töövõimelisele 18-aastasele kuni vanaduspensioniaalsele isikule, kes ei tööta ega õpi ja on rohkem kui ühel korral ilma mõjuva põhjuseta keeldunud osalemast tööturuteenusel või vallavalitsuse korraldatavas iseseisvate toimetulekule suunatud sotsiaalteenusel;
- 6) taotleja on eelnevalt määratud toetust kasutanud mittesihipäraselt;
- 7) taotleja pole täitnud vanemakohustusi lapse eest hoolitsemisel;
- 8) toetuse maksmiseks puuduvad eelarvevahendid.

§ 10. Sotsiaaltoetuste maksmise erisus

Erandkorras, komisjoni ettepanekul, võib abivajava isiku huvisid arvestades toetuse välja maksta vastutava töötaja, abivajava isiku pereliikmele, eestkostjale või hooldajale, kes kasutab saadud vahendeid selle isiku huvides, kellele toetus määrati.

2. jagu

Sissetulekust sõltuvad sotsiaaltoetused

§ 11. Ühekordne sotsiaaltoetus

(1) Ühekordne sotsiaaltoetus on vähekindlustatud isiku (sissetulek väiksem kui kahekordne riiklik toimetulekupiir) või perekonna konkreetse olukorra leevendamiseks vajalike kulutuste hüvitamiseks või ajutiste majandusraskuste ületamiseks antav toetus.

(2) Ühekordse sotsiaaltoetuse määramisel võetakse arvesse taotluse põhjendatust ja tulemuslikkust olukorra leevendamisel, perekonna majanduslikku olukorda, taotleja enda panust toimetuleku tagamisel ja teisi võimalusi probleemi lahendamiseks.

(3) Ühekordse sotsiaaltoetuse maksimaalne suurus on kahekordne kehtiv toimetulekupiir kalendriaastas.

(4) Erandina võib vallavalitsuse põhjendatud otsusega määrata toetuse ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikutele ja lõikes 3 nimetatud maksimaalsest suurusel suuremas summas põhjendatud taotluse alusel.

(5) Toetuse taotleja esitab Muhu Vallavalitsusele põhjendatud taotluse võimalusel koos kuludokumentidega, mis tõendavad taotleja kulutusi (nimeline retseptiravimi maksekviitung, arsti suunamiskiri, eluaseme kuludokument jm).

§ 12. Puudega isiku toetus

(1) Puudega isiku toetus on täiendav toetus, mida makstakse raske või sügava puudega inimesele puudest tingitud lisakulude hüvitamiseks, välja arvatud ravikindlustuse ja riigieelarve muudest vahenditest finantseeritavateks tegevusteks.

(2) Täiendavat toetust makstakse juhul, kui puudest tulenevad lisakulutused on suuremad kui riiklik sotsiaaltoetus ja hooldusvajadusega isiku iseseisvat toimetulekut ja sotsiaalset osalemist ei ole võimalik toetada sotsiaalteenuste või muu abi osutamisega.
[RT IV, 18.10.2017, 9- jõust. 21.10.2017]

(3) Täiendava toetuse taotlemiseks esitab isik või tema seaduslik esindaja Muhu Vallavalitsusele kirjaliku taotluse koos vajalike põhi- ja täiendavate dokumentidega.

(4) Toetuse määramisel võetakse aluseks hooldus- ja abivajaduse ulatust, puudega seotud lisakulutusi, isiku ja perekonna sissetulekuid, üldist toimetulekut ning muid võimalusi olukorra lahendamiseks.

(5) Toetust määratakse taotleja kohta kuni 200 eurot kalendriaastas.

3. jagu Sissetulekust mittesõltuvad sotsiaaltoetused

§ 13. Sünnitoetus

(1) Sünnitoetus on ühekordne toetus elusalt sündinud lapse sünni puhul.

(2) Sünnitoetust on õigus saada:

1) 100% kehtestatud määrast lapse kohta, kui lapsevanemad alaliselt elavad Muhu vallas ja nende elukohana viimased kaksteist kuud enne lapse sünni on rahvastikuregistrisse sisse kantud Muhu vald ning tingimusel, et lapse sünni registreeritakse Muhu valda.

[RT IV, 18.10.2017, 9- jõust. 21.10.2017]

2) 50% kehtestatud määrast lapse kohta, kui vähemalt üks lapsevanem elab Muhu vallas ja tema elukohana viimased kaksteist kuud enne lapse sünni on rahvastikuregistrisse sisse kantud Muhu vald ning tingimusel, et lapse sünni registreeritakse Muhu valda.

[RT IV, 18.10.2017, 9- jõust. 21.10.2017]

3) 100 % kehtestatud määrast lapse kohta, kui laps sünnib üksikvanema perre, kes elab alaliselt Muhu vallas ja kelle elukohana viimased kaksteist kuud enne lapse sünni on rahvastikuregistrisse sisse kantud Muhu vald ning tingimusel, et lapse sünni registreeritakse Muhu valda.

[RT IV, 18.10.2017, 9- jõust. 21.10.2017]

(3) Lapsendajal on õigus sünnitoetust taotleda juhul, kui lapsendaja alaliselt elab Muhu vallas ja tema elukohaks on rahvastikuregistri andmetel Muhu vald ning tingimusel, et lapsendamise ja lapse registreermine lapsendaja elukoha aadressile toimub enne lapse üheaastaseks saamist. Lapsendajale makstakse sünnitoetust 100% kehtestatud määras.

(4) Kui lapsele on määratud kohtuotsuse alusel eestkostja, makstakse sünnitoetus eestkostjale, kes elab Muhu vallas ja tema elukohaks on rahvastikuregistri andmetel Muhu vald ning tingimusel, et lapse registreermine eestkostja elukoha aadressile toimub enne lapse üheaastaseks saamist. Eestkostjale makstakse sünnitoetust 100% kehtestatud määras.

(5) Sünnitoetuse saamiseks tuleb lapsevanemal esitada Muhu Vallavalitsusele kirjalik taotlus koos sünnikande väljatrükiga. Sünnitoetuse määrab sotsiaalnõunik.

(6) Sünnitoetust makstakse lapse sünnikuupäeval kehtinud korras ja määras.

§ 14. Matusetoetus

(1) Matusetoetus on ühekordne toetus rahvastikuregistrijärgse Muhu valla elaniku surma korral matuse korraldamise kulude osaliseks kompenseerimiseks omastele või isikule, kes kannab surnu matuse korraldamisega seotud kulud.

(1¹) Matusetoetust on õigus taotleda ka matuse korraldajal, kelle rahvastikuregistrijärgne elukoht on Muhu vald ja kes taotleb toetust sellise isiku matuse kulude katmiseks, kellel puudus rahvastikuregistrijärgne elukoht või kelle eest ei olnud võimalik saada toetust lahkunu elukohajärgsest kohaliku omavalitsuse üksusest.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.03.2019]

(2) Matusetoetuse taotleja esitab Muhu Vallavalitsusele kirjaliku taotluse koos surmakande väljatrükiga. Matusetoetuse määrab sotsiaalnõunik.

(3) Matusetoetust makstakse surma kuupäeval kehtinud korras ja määras. Toetust ei maksta ilma abivajadust hindamata, kui isik on saanud toetust teisest kohaliku omavalitsuse üksusest.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.03.2019]

(4) Matusetoetust makstakse õigustatud isikule kuni kolm kuud peale isiku surma.

§ 15. Ranitsatoetus

(1) Ranitsatoetust on ühekordne toetus perekonnale, kelle koolikohustuslikku ikka jõudnud laps alustab kooliteed Muhu Põhikoolis ja lapse elukoht esmakordsel kooli minemise hetkel rahvastikuregistri andmetel on Muhu vald. Kui lapsele on määratud kohtuotsuse alusel eestkostja või kohaliku omavalitsuse otsuse alusel hooldaja, makstakse ranitsatoetus välja eestkostjale või hooldajale.

(2) Ranitsatoetust makstakse Muhu Põhikooli poolt esitatud esimesse klassi minevate laste nimekirja alusel.

(3) Juhul kui laps, kellel on õigus saada ranitsatoetust, viibib laste hoolekandeesutuses, makstakse toetus hoolekandeesutusele, kes kasutab toetust lapse kooliminekuiga seonduvate kulude katteks.

(4) Lapsel, kes ei alusta kooliteed Muhu Põhikoolis, kuid kelle elukoht rahvastikuregistri andmetel tema esmakordsel kooli minemise hetkel on Muhu vald ja vähemalt ühe lapsevanema elukoht on registri alusel Muhu vald, on õigu ranitsatoetusele 50% kehtivast toetuse määra.
[RT IV, 18.10.2017, 9- jõust. 21.10.2017]

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 toodud juhtudel makstakse ranitsatoetust kirjaliku taotluse alusel.
[RT IV, 18.10.2017, 9- jõust. 21.10.2017]

§ 16. Õppetoeetus

(1) Õppetoeetus on eluasemega seotud kulude osaliseks kompenseerimiseks makstav perioodiline toetus õppetöös võlgnevusteta edasi jõudvatele gümnaasiumi-, kutse- või kutsekeskharidust omandavatele noortele, kes ei ole vanemad kui 21 eluaastat.

(2) Toetust makstakse õpilastele vastavalt nominaalse õppeaja kestvusele gümnaasiumi- või kutsekeskhariduse omandamisel, kuid mitte kauem kui neli aastat.

(3) Toetus ei laiene Orissaare Gümnaasiumis ja täiskasvanute gümnaasiumides õppijatele.

(4) Toetuse saamiseks esitatakse Muhu Vallavalitsusele vormikohane taotlus üks kord aastas, septembris, mille alusel määrab sotsiaalnõunik toetuse õppeperioodiks, so september-juuni, mis kantakse iga kuiselt taotleja arveldusarvele.

(5) Sotsiaalnõunikul on õigus kontrollida õpilaste edasijõudmist koolis ja võlgnevuste ilmnemisel toetuse maksmine peatada. Peatatud toetuse maksmist jätkatakse võlgnevuse likvideerimisele järgnevat kuust.

§ 17. Hooldustoetus

(1) Hooldustoetus on igakuine toetus puudega isiku hooldamise korraldamisega seotud kulude osaliseks kompenseerimiseks.

(2) Hooldustoetuse määrad kinnitab vallavalitsus.

(3) Hooldustoetuse määramiseks viib sotsiaalnõunik läbi puudega isiku hooldusvajaduse hindamise.

(4) Hooldustoetuse maksmine kinnitatakse vallavalitsuse korraldusega.

§ 18. Täisealise isiku hooldajatoetus

(1) Täisealise isiku hooldajatoetus (edaspidi *hooldajatoetus*) on igakuine toetus täisealisele isikule määratud hooldajale hooldamise korraldamisega seotud kulude osaliseks kompenseerimiseks.

(2) Hooldajatoetuse määrad kinnitab vallavalitsus.

(3) Hooldajatoetust ei määrata ega maksta:

1) alaealisele isikule;

2) kui hooldaja on hooldatavale ülalpidamiskohuslane vastavalt perekonnaseaduse § 96 alusel välja arvatud juhul, kui hooldajal ei ole võimalik tööle asuda täis- või osalise tööajaga tema hooldusel oleva täisealise isiku pideva kõrvalabi, juhendamise ja järelevalve osutamise tõttu. Nimetatud asjaolude esinemine tuvastatakse hooldamise koormuse hindamise kaudu;

(4) Hooldajatoetuse maksmine peatatakse või lõpetatakse:

- 1) hooldatava, hooldaja või eestkostja soovil;
- 2) hoolduse andmise vajaduse ära langemisel.

(5) Hooldajatoetuse saaja on kohustatud 10. päeva jooksul kirjalikult teatama asjaoludest, mis on aluseks toetuse maksmise peatamisele või lõpetamisele. Hooldajatoetuse maksmine lõpetatakse maksmise lõpetamist tingivate asjaolude tekkimise kuule järgnevalt kuust.

(6) Hooldajatoetuse maksmine kinnitatakse vallavalitsuse korraldusega.

§ 19. Puudega lapse hooldajatoetus

(1) Puudega lapse hooldajatoetus on igakuine rahaline toetus isikule, kes seaduses või lepingus sätestatud juhtudel on kohustatud hoolitsema puudega lapse eest, kuid kes ei saa töötada puudega lapse hooldamise tõttu. Nimetatud asjaolude esinemine tuvastatakse hooldamise koormuse hindamise kaudu.

(2) Puudega lapse hooldajatoetuse eesmärgiks on osaliselt hüvitada puudega lapse hooldamiseks kohustatud isikule puudega lapse hooldamise tõttu saamata jäänud sissetulek ja sotsiaalkindlustus.

(3) Puudega lapse hooldajatoetust on õigus taotleda isikul, kelle hooldada oleva lapse rahvastikuregistri järgne elukoht on registreeritud Muhu vallas.

(4) Puudega lapse hooldajatoetus määratakse:

- 1) 3 kuni 15-aastase keskmise, raske või sügava puudega lapse hooldamisel;
- 2) 16 kuni 17-aastase raske või sügava puudega lapse hooldamisel.

(5) Puudega lapse hooldajatoetust võib taotleda:

- 1) üks puudega lapse vanematest;
- 2) puudega last kasvatav isik, kellega on sõlmitud sotsiaalhoolekande seaduse alusel kirjalik hooldamise leping;
- 3) puudega lapse eestkostja.

(6) Puudega lapse hooldajatoetuse taotleja esitab Muhu Vallavalitsusele toetuse määramiseks kirjaliku taotluse koos lapse rehabilitatsiooniplaani ja arstliku ekspertiisi otsusega. Sotsiaalnõunik hindab taotluse esitamisel puudega lapse hooldamise koormust, kasutades hindamiseks hindamisvahendit.

(7) Sotsiaalnõunik teeb kogutud andmete põhjal 10. tööpäeva jooksul otsuse puudega lapse hooldajatoetuse määramise või mittemääramise kohta.

(8) Puudega lapse hooldajatoetus määratakse selleks õigustatud isikule käesoleva korra nimetatud tingimuste üheaegsel esinemisel tähtajaliselt kuni arstliku ekspertiisi otsuse kehtivusaja lõpuni või lapse täiskasvanuks saamiseni.

(9) Puudega lapse hooldajatoetust ei määrata, kui:

- 1) puudega lapse hoolduskoormus ei takista puudega last kasvatama kohustatud isikut asuma tööle täis- või osalise tööajaga;
- 2) puudega lapse hooldamine on püsivalt tagatud avalike teenuste (kool või koolieelne õppeasutus) või nende kohandamise, sotsiaalteenuste või muude meetmete kaudu.

(10) Puudega lapse hooldajatoetuse maksmine lõpetatakse puudega lapse hooldajatoetuse määramise aluseks olnud asjaolude muutumisel. Puudega lapse hooldajatoetust saav isik on kohustatud hiljemalt 10. päeva jooksul teavitama Muhu Vallavalitsust asjaoludest, mis on aluseks hooldajatoetuse maksmise lõpetamisele.

(11) Puudega lapse hooldajatoetuse määrad kinnitab vallavalitsus.

4. jagu

Erakorralised toetused

§ 20. Erakorraline sotsiaaltoetus seoses õnnetusjuhtumiga

(1) Erakorralist toetust makstakse, kui tegemist on ootamatute kulutustega nagu perekonnaliikme surm, invaliidistumine, pikaajaline haigus, loodusõnnetus, tulekahju jms.

(2) Erakorralise toetuse otsustab vallavalitsus tulenevalt kulutuste või kahjude suurusest.

(3) Erakorralise toetuse maksmine kinnitatakse vallavalitsuse korraldusega.

§ 21. Vältimatu sotsiaalabi toetus

(1) Vältimatu sotsiaalabi toetus on elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu sotsiaalselt abitusse olukorda sattunud isikule toidu, riietuse ja hädavajalike ravimite ning ajutise majutamise kulude katmiseks makstav toetus.

(2) Vältimatu sotsiaalabi saamiseks võib sotsiaalses abitus olukorras isik ise või isikust teada saamisel sotsiaalnõunik esitada kirjaliku taotluse. Taotluse esitamiseks hinnatakse koostöös abitus olukorras isikuga sotsiaalselt abitus olukorrast väljumiseks vajalike kulude liigid ja eeldatav suurus ning vastavad asjaolud märgitakse taotlusele.

(3) Vältimatu sotsiaalabi toetust makstakse tegelike kulude ulatuses, mis on vaja teha, et isik ei ole enam sotsiaalselt abitus olukorras.

(4) Vältimatut sotsiaalabi makstakse olenevalt isiku abivajadusest ning sotsiaalselt abitus olukorrast väljumiseks vajalikku ajaperioodi hinnates kas ühekordse toetusena või perioodiliste toetustena.

(5) Vältimatut sotsiaalabi toetust makstakse isikule, kuni ta ei ole enam elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu sotsiaalselt abitus olukorras.

(6) Vältimatu sotsiaalabi toetuse otsustab ja kinnitab vallavalitsus korraldusega.

5. jagu Mitterahalised sotsiaaltoetused

§ 22. Koolitoidu toetus

Koolitoidu toetus on Muhu Põhikoolis õppivatele lastele tasuta hommikupudru võimaldamine.

§ 23. Koolisõidu toetus

(1) Koolisõidu toetus on rahvastikuregistri andmetel ja alalise elukohaga Muhu vallas elavatele üldkeskharidust omandavatele õpilastele antav sõidusoodustus ühistranspordi kasutamisel õpilase õppeasutusse ja tagasi alalise elukohta sõitmisel.

[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

(2) Sõidusoodustuse saamise aluseks on Muhu Vallavalitsusele esitatud vabas vormis taotlus, millele on lisatud bussipiletid ja õppeasutuse tõend õpilase õppima asumise kohta.

[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

(3) Sõidusoodustuse määraks on igas kuus üks sõit õpilase elukohale lähimast bussipeatusest õppeasutusele lähimasse bussipeatusesse ja tagasi.

[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

(4) Esitatud taotlusi menetleb valla kantselei, toetuse maksmine kinnitatakse vallavalitsuse korraldusega.

[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

(5) Koolisõidu toetust võimaldatakse õpilastele iga aasta 1.septembrist kuni vastava õppeaasta lõpuni või õppeasutuse poolt õpilase õpilasnimekirjast kustutamiseni.

§ 24. Lasteaiatoidu toetus

Lasteaiatoidu toetus on Muhu Lasteaias alusharidust omandavatele rahvastikuregistri andmetel ja alalise elukohaga Muhu vallas elavatele lastele vallavalitsuse poolt kinnitatud toidupäeva maksumuse osas 50% soodustuse võimaldamine.

[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 25. Valla bussi toetus

(1) Valla bussi toetus on Muhu Lasteaia rühmareisidele ja Muhu Põhikooli õpialtreisidele (klassi kohta) ning Muhu valla pensionäride grupireisidele valla bussi kasutamisele 50 % soodustuse võimaldamine kehtivast hinnakirjast kuni 3 sõitu aastas Eesti piires.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud soodustust võimaldatakse väljast tellitud bussile tingimusel, et valla buss on soovitud reisi toimumise ajal teise tellija poolt juba broneeritud.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 26. Eakate juubelitoetus

Eakate juubelitoetus on eakale tema 75-nda ja iga järgneva sünnipäeva puhul esemelise toetusena antav toetus.

§ 27. Jõulutoetus

Jõulutoetus on eelkooliealistele ja põhikoolis õppivatele õpilastele esemelise toetusena antav toetus.

6. jagu

Riigieelarvest finantseeritavad sotsiaaltoetused

§ 28. Toimetulekutoetus

(1) Toimetulekutoetus on riigi rahaline abi, mida Muhu Vallavalitsus maksab valla elarvesse eraldatud riigieelarvelistest vahenditest puuduses inimestele, kui kõik muud puuduse leevendamise abinõud on osutunud ebapiisavaks.

(2) Toimetulekutoetuse arvestamise aluseks on üksi elava isiku või perekonna kõigi liikmete eelmise kuu netosissetulek, jooksval kuul tasumisele kuuluvad eluasemekulud ning riiklikult kehtestatud toimetulekupiir.

(3) Toimetulekutoetuse määramisel võetakse aluseks järgmised eluruumide alaliste kulude piirmäärad:

- 1) üür – kuni 2.50 eurot 1 m²kohta kuus;
- 2) korterelamu haldamise kulu, sh remondiga seotud kulu – kuni 2 eurot 1 m²kohta kuus;
- 3) korterelamu renoveerimiseks võetud laenu tagasimakse – kuni 2.50 eurot 1 m²kohta kuus;
- 4) veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenuste maksumus – kuni 12 eurot üheliikmelise pere kohta kuus ning kuni 8 eurot iga järgneva pereliikme kohta kuus;
- 5) kütteks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus – kuni 2.50 eurot 1 m²kohta kuus;
- 6) elektrienergia tarbimisega seotud kulu – kuni 30 eurot üheliikmelise pere kohta kuus ning kuni 20 eurot iga järgneva pereliikme kohta kuus;
- 7) majapidamisgaasi maksumus – kuni 16 eurot üheliikmelise pere kohta kuus ning kuni 8 eurot iga järgneva pereliikme kohta kuus;
- 8) maamaksukulud kolmekordse elamualuse pinna ulatuses – kuni 0.80 eurot 1 m²kohta kuus;
- 9) hoonekindlustuse kulud – kuni 0.50 eurot 1 m²kohta kuus;
- 10) olmejäätmete veotasu – kuni 6 eurot üheliikmelise pere kohta kuus ning kuni 4 eurot iga järgneva pereliikme kohta kuus.

(4) Toimetulekutoetuse määramine ja maksmine toimub sotsiaalhoolekande seaduses kehtestatud ulatuses, tingimustel ja korras.

(5) Toimetulekutoetuse määrab sotsiaalnõunik.

§ 29. Vajaduspõhine peretoetus

[Kehtetu - RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

7. jagu

Riigieelarvest sihtotstarbeliselt eraldatud raha kasutamine

[Kehtetu - RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 30. Riigieelarvest sihtotstarbeliselt eraldatud vahendid

4. peatükk SOTSIAALTEENUSED

1. jagu Üldsätted

§ 31. Sotsiaalteenuste loetelu

- (1) Muhu valla poolt korraldatavad sotsiaalteenused on:
- 1) koduteenus;
 - 2) väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus (edaspidi *hooldusteenus*);
 - 3) tugiisikuteenus;
 - 4) täisealise isiku hooldus;
 - 5) isikliku abistaja teenus;
 - 6) lapsehoiuteenus;
 - 7) varjupaigateenus;
 - 8) turvakoduteenus;
 - 9) sotsiaaltransporditeenus
 - 10) eluruumi tagamine;
 - 11) võlanõustamine;
 - 12) kuulmisnõustamine;
 - 13) asendushooldusteenus;
- [RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]
- 14) järelhooldusteenus.
- [RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

(2) Käesolevas määruses kirjeldatud sotsiaalteenuste loetelu ei ole ammendav ning taotluste menetlemise kord laieneb üldiselt kõigile sotsiaalhoolekande seaduses või sotsiaalministeeriumi kodulehel või käesolevas määruses kirjeldatud sotsiaalteenustele, mille taotlemise ja osutamise seadusega seonduv ei ole reguleeritud eraldi õigusaktidega.

§ 32. Sotsiaalteenuste taotlemine

- (1) Sotsiaalteenuseid on õigus taotleda käesoleva korra § 1 lõikes 1 määratletud isikul, kelle igapäevane toimetulekuvõime on häiritud ja ta vajab toimetulemiseks kõrvalabi.
- (2) Sotsiaalteenuste taotlemine toimub käesoleva korra 2. peatükis sätestatud sotsiaalhoolekandelise abi korraldamise üldiste põhimõtete alusel arvestades konkreetse teenuse liigi taotlemisel sätestatud erisusi.
- (3) Isikule, kes iseseisva toimetulekuvõime parandamiseks vajab pikaajalist ja mitmekülgset abi rakendatakse vajadusel juhtumikorraldust ning koostatakse juhtumiplaan STAR infosüsteemis. Teenuste võimaldamisel lähtutakse edaspidi kehtivast juhtumiplaanist.

§ 33. Sotsiaalteenuste määramine

- (1) Sotsiaalteenuseid osutatakse abivajavale isikule järjestatud teenuste süsteemi põhimõttel, mille kohaselt iga järgmist teenust osutatakse isikule vaid juhul, kui eelmise teenusega ei saa isiku vajadusi enam rahuldada või kui isik ei ole suuteline seda teenust kasutama.
- (2) Sotsiaalteenust osutatakse abivajava isiku nõusolekul.
- (3) Sotsiaalteenuste määramise otsustab sotsiaalnounik hiljemalt 10. tööpäeva jooksul nõuetekohase taotluse esitamisest või teenuse taotlemiseks vajaliku viimase dokumendi saamise päevast. Otsus kinnitatakse vallavalitsuse korraldusega.
- (4) Teenuse vajalikkuse ja mahu hindamiseks viiakse vähemalt üks kord aastas läbi kordushindamine.
- (5) Sotsiaalteenuste määramisest võib keelduda juhul, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:
- 1) taotluses on esitatud ebaõigeid andmeid;
 - 2) taotleja ei võimalda taotluse asjaolusid kontrollida;
 - 3) taotleja või tema perekonna omandis või kasutuses olevate vahendite abil on võimalik tagada tema või perekonna toimetulek;
 - 4) teenuste vajadust on võimalik või otstarbekam katta teiste teenuste või muu abiga;
 - 5) abivajaduse katavad riiklikud hüvitised.
- [RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

(6) Vajadusel sõlmib Muhu Vallavalitsus sotsiaalteenuse osutamise otsuse alusel vastava lepingu teenuse saaja ja teenuse osutaja vahel.

(7) Vallavalitsus võib delegeerida sotsiaalteenuste osutamise sotsiaalhoolekande seaduses esitatud nõuetele vastavale juriidilisele või füüsilisele isikule või teise kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutusele.

§ 34. Sotsiaalteenuste maksumus

(1) Sotsiaalteenuse osutamise eest võib võtta tasu. Muhu valla poolt rahastatavate sotsiaalteenuste tasu suuruse kehtestab vallavalitsus. Riigieelarveliste teenuste puhul toimub teenuste rahastamine riigi poolt.

(2) Isikult võetava tasu suurus oleneb sotsiaalteenuse mahust, teenuse maksumusest ning teenust saava isiku ja tema perekonna majanduslikust olukorrast. Sotsiaalteenuse eest võetava tasu suurus ei tohi olla teenuse saamise takistuseks.

2. jagu Koduteenus

§ 35. Koduteenuse eesmärk ja sisu

(1) Koduteenuse eesmärk on täisealise isiku iseseisva ning turvalise toimetuleku tagamine kodustes tingimustes, säilitades ja parandades tema elukvaliteeti.

(2) Koduteenuse puhul abistatakse isikut toimingutes, mida ta ei suuda sooritada ilma kõrvalabita, kuid mis on vajalikud harjumuspärasel keskkonnas toime tulekuks.

§ 36. Koduteenuse loetelu

(1) Põhiteenused on:

- 1) teabe edastamine, abistamine asjaajamisel;
- 2) abistamine arstiabi korraldamisel;
- 3) toiduainete/majapidamistarvetega varustamine;
- 4) abistamine kodustes töödes;
- 5) abistamine enesehooldusel.

(2) Tugiteenused on:

- 1) eluruumi koristamine kokkulepitud ulatuses;
- 2) pesu pesemise korraldamine;
- 3) muud kokkulepitud tööd mis soodustavad kliendi iseseisvat toimetulekut.

§ 37. Koduteenusele õigust omavad isikud

Koduteenuseid on õigus saada rahvastikuregistri andmetel ja alaliselt Muhu vallas elavatel ning igapäevaeluks vajalike toimingute sooritamisel abivajavatel isikutel:

- 1) kellel puuduvad seadusjärgsed ülalpidajad ja kelle enda materiaalsed võimalused ei ole piisavad iseseisvaks toimetulekuks ja vajaliku hoolduse kindlustamiseks;
- 2) kellel on seadusjärgsed ülalpidajad, kuid kelle enda ja tema seadusjärgsete ülalpidajate võimalused ei ole piisavad isiku iseseisvaks toimetulekuks ja vajaliku hoolduse kindlustamiseks.

§ 38. Koduteenuse osutamine

Koduteenust osutatakse kirjaliku koduteenuse osutamise lepingu alusel, mis sõlmitakse Muhu Vallavalitsuse ja koduteenust vajava isiku või esindaja vahel. Lepingus lepitakse kokku tingimused, poolte õigused ja kohustused ning tasu suurus. Lepingu lisaks on hoolduskava, kus määratletakse teenuste loetelu, kestvus ja sagedus.

§ 39. Koduteenuste osutamise lõpetamine

(1) Koduteenuste osutamise lepingu võib ennetähtaegselt lõpetada alljärgnevatel tingimustel:

- 1) teenuse saaja toimetulek on paranenud määral, mis võimaldab isiku toimetuleku ilma koduteenusteta;
- 2) teenuse saaja asub elama teise omavalitsusüksuse haldusterritooriumile;
- 3) teenuse saaja asub elama hoolekandeesutusse;
- 4) teenuse saaja käitumine (agressiivsus, ebaviisakas käitumine, alkoholi või narkootiliste ainete kuritarvitamine vms) teeb teenuse osutamise võimatuks;
- 5) seoses teenuse saaja surmaga.

(2) Teenuse osutaja teatab teenuse saajale või tema seaduslikule esindajale lepingu lõpetamisest kirjalikult 5. tööpäeva jooksul.

§ 40. Koduteenuse eest tasumine

(1) Koduteenuste eest tasumise arvestuse aluseks on kalendrikuu. Teenuste eest tasumine toimub esitatud arve alusel koduteenuse osutamise lepinguga sätestatud tingimustel.

(2) Koduteenuste hinnakirja kinnitab vallavalitsus.

(3) Vallavalitsuse korraldusega võib tasu määra vähendada vastavalt kliendi majanduslikule olukorrale.

3. jagu Hooldusteenus

§ 41. Hooldusteenuse eesmärk ja sisu

Hooldusteenuse eesmärk on turvalise keskkonna ja toimetuleku tagamine täisealisele isikule, kes terviseseisundist, tegevusvõimest või elukeskkonnast tulenevatel põhjustel ei suuda kodustes tingimustes ajutiselt või püsivalt iseseisvalt toime tulla.

§ 42. Hooldusteenust saama õigustatud isikud

Hooldusteenust saama õigustatud isikud on:

- 1) professionaalset ööpäevaringset hooldamist ja kõrvalabi vajav isik, kelle elukoht rahvastikuregistri andmetel on Muhu vald ja kellel puuduvad seadusjärgsed ülalpidajad;
- 2) igapäevast põetust vajav isik, kelle elukoht rahvastikuregistri andmetel on Muhu vald ja kelle seadusjärgsed ülalpidajad ei suuda mõjuvatel põhjustel (tervislik seisund, kõrge iga, vähekindlustatus või muudel põhjustatud põhjustel) täita neile perekonnaseaduse alusel pandud kohustusi.

§ 43. Hooldusteenuse taotlemine

(1) Teenust taotleb isik, kes vastab käesoleva korra § 42 toodud tingimustele, või tema seaduslik esindaja, esitab kirjaliku taotluse Muhu Vallavalitsusele, milles põhjendab hooldusteenuse vajadust. Hoolekandeesutuses hooldamise vajadusest võivad teatada ka lähedased või tervishoiutöötaja.

(2) Isiku taotlusele lisatakse vajadusel järgmised dokumendid:

- 1) koopia isikut tõendavast dokumendist (ID-kaart või pass);
- 2) isiku (v.a juhul, kui isik on teovõimeline ainutaotleja), seadusliku esindaja või eestkostesutuse kirjalik nõusolek hooldekodusse teenusele minekuks;
- 3) isiku kirjalik kinnitus kinnis- ja vallasvara ning seadusjärgsete ülalpidajate olemasolu või puudumise kohta. Seadusjärgsete ülalpidajate olemasolul tuleb esitada nende nimed ja kontaktandmed;
- 4) taotleja ja tema seadusjärgsete ülalpidajate kirjalik tõendusmaterjal (sissetulekuid tõendavad dokumendid, notariaalne õiend, pangakonto väljavõte vms) hoolduskulude osalise või täieliku tasumise kohta;
- 5) isiku või tema esindaja kirjalik kinnitus testamendis või kinkelepingus fikseeritud ülalpidamiskohustuse kohta;
- 6) muud dokumendid, mida sotsiaalnõunik vajalikuks peab.

§ 44. Hooldusteenuse taotluse menetlemine ja rahastamine

(1) Pärast taotluse või teate saamist on sotsiaalnõunik kohustatud ühe nädala jooksul võtma kontakti hooldusteenust vajava isikuga ja selgitama välja tema hooldusvajaduse. Vajadusel kasutatakse hooldusvajaduse ja sotsiaalteenuste määramisel hindamiseks sotsiaalministeeriumi kodulehel olevat hindamisinstrumenti.

(2) Hinnatud teenusevajaduse korral ei või omaosaluse suurus olla teenuse saamisel takistuseks.

(3) Taotluse menetlemisel tuleb järgida haldusmenetluse põhimõtteid, rakendades kohustuslikku uurimispõhimõtet ja kasutades kaalutusõigust.

(4) Kirjaliku põhjendatud otsuse taotleja hooldekodusse paigutamiseks või vastavasse järjekorda suunamiseks või hooldekodusse paigutamise keeldumiseks teeb sotsiaalnõuniku ettepanekul vallavalitsus hiljemalt 30. päeva jooksul korralduse andmise näol.

(5) Vallavalitsuse korraldus tehakse taotlejale teatavaks isiku vanust ja arengutaset arvestaval ja talle arusaadaval viisil.

(6) Hooldusteenuse andmisest keeldumise otsus tehakse taotlejale teatavaks kirjalikus vormis viie tööpäeva jooksul, alates otsuse tegemise päevast.

(7) Koha vabanemisel hooldusasutuses teatatakse sellest taotlejale.

(8) Hooldekodu koha saamisel on taotleja või tema seaduslik esindaja kohustatud viie tööpäeva jooksul peale kirjaliku otsuse kätte saamist võtma ühendust hooldusteenust pakkuva asutusega ja teatama talle taasesitamist võimaldaval viisil, kas ta asub kohta kasutama või jääb hetkel kohataotlejate järjekorras viimaseks.

(9) Hooldusteenust taotlev isik võtab endale kohustuse tasuda kas osaliselt või täielikult enda ülalpidamiskulud hoolekandeesutuses. Teenuse saajalt võetava tasu suurus oleneb teenuse mahust, teenuse maksumusest ning teenust saava isiku ja tema perekonna majanduslikust olukorrast.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

(10) Isiku hoolekandeesutuse teenuse kulude tasumisel osalevad tema seadusjärgsed ülalpidajad vastavalt perekonnaseadusele. Muhu valla osalustasu suuruse otsustab vallavalitsus tulenevalt seadusjärgsete ülalpidajate maksesuutlikkusest. Seadusjärgsete ülalpidajate maksevõime suurenemisel muudetakse Muhu valla osalustasu lepingu muutmiseiga vallavalitsuse korralduse alusel.

(11) Hooldusteenust taotleval isikul on õigus vabal tahtel teha hoolduskulude katmiseks oma isikliku vara kohta notariaalne kinkleping Muhu valla kasuks. Kinke korral hooldusteenust taotleva isiku omaosalustasu suuruse kehtestab vallavalitsus. Vallavalitsus koostab koostöös teenust saava isiku ja teenuseosutajaga teenuse osutamise lepingu, määrates selles muu hulgas kindlaks kõrvalabi vajaduse määrast tulenevad toimingud, mis tagavad isiku turvalisuse ja toimetuleku hooldusteenuse kasutamise ajal.

(12) Teenuseosutaja koostab koostöös teenuse saajaga või juhul, kui teenuse saaja pole kontaktne, teenuse rahastajaga 30. päeva jooksul teenuse osutamise alustamisest arvates isikule hooldusplaani.

4. jagu Tugiisikuteenus

§ 45. Tugiisikuteenuse eesmärk ja sisu

(1) Tugiisikuteenuse eesmärk on iseseisva toimetuleku toetamine olukordades, kus isik vajab sotsiaalsete, majanduslike, psühholoogiliste või tervislike probleemide tõttu oma kohustuste täitmisel ja õiguste teostamisel olulisel määral kõrvalabi. Kõrvalabi seisneb juhendamises, motiveerimises ning isiku suurema iseseisvuse ja omavastutuse võime arendamises.

(2) Tugiisik ei või olla kliendi leibkonna- või pereliige.

(3) Tugiisikuteenuse sihtgrupid on:

- 1) isikud, kes vajavad abi puude, haiguse või raske olukorra tõttu, mis oluliselt raskendab toimetulekut;
- 2) lapsed, kes vajavad abi psüühika- või käitumishäire tõttu;
- 3) last kasvatav isik, kes vajab abi lapse eest hoolitsemisel ning lapsele turvalise ja toetava kasvukeskkonna loomisel;
- 4) asenduskoduteenusel, perekonnas hooldamise teenusel või eeskostel viibides või sealt lahkudes iseseisvalt elama asuv isik.

(4) Tugiisiku tegevused on:

- 1) igapäevaaelu õpetus nii kodus kui ka väljaspool kodu, sealhulgas iseenda ja oma ümbruse eest hoolitsemise õpetamine;
- 2) abistamine suhtlemisel ümbritseva keskkonnaga;
- 3) sotsiaalsete oskuste arendamine ametiasutustes ja muudes institutsioonides suhtlemise ning perekondlike sidemete hoidmise ja taastamise kaudu;
- 4) koos teenusesaajaga tema tegevuste suunamine, planeerimine ja juhendamine;
- 5) laste ja vanemate vahel toimuvate peresiseste ühistegevuste korraldamisele kaasaaitamine;
- 6) vastutava ametniku või lastekaitsespetsialisti informeerimine peres toimuvatest muutustest;
- 7) teenusesaaja motiveerimine erinevate erialaspetsialistide teenusele jõudmiseks;
- 8) aktiivse suhtlemise ja kuulamisega psühholoogilise toe pakkumine.

(5) Tugiisikuteenust osutatakse isiku või pere juures kodus või muudes teenusesaaja vajadustest tulenevates ning teenuse osutamiseks kokku lepitud asukohtades.

(6) Muhu Vallavalitsus abistab teenust saama õigustatud isikut tugiisiku leidmisel. Tugiisikuteenust võib osutada isik, kes sobib tugiisiku ülesandeid täitma isikuomaduste või kogemuste poolest või kellel on sihtgrupiga töötamise kogemus.

(7) Kui sotsiaalhoolekande seaduse alusel on tugiisikuteenusele kehtestatud riikliku määrusega täpsustatud eesmärk, sisu ja nõuded, lähtub Muhu Vallavalitsus tugiisikuteenuse korraldamisel lisaks käesoleva määrusega sätestatule ka riikliku õigusakti nõuetest.

§ 46. Tugiisikuteenuse taotlemine

(1) Tugiisikuteenuse saamiseks esitatakse Muhu Vallavalitsusele kirjalik taotlus, kõrvalabi vajadus ja võimalusel isiku, kes vahetult osutaks tugiisiku teenust, andmed.

(2) Tugiisikuteenuse taotluse võivad esitada teenust vajava isiku perekonnaliikmed, haridusasutuse töötaja, sotsiaaltöötaja jt. lähedalseisvad isikud.

§ 47. Tugiisikuteenuse määramine

(1) Tugiisikuteenuse määramiseks hindab sotsiaalnõunik isiku teenuse vajadust ning kõrvalabi vajaduse ulatust.

(2) Kõrvalabi ulatusest lähtuvalt selgitab sotsiaalnõunik välja, kas taotlusel märgitud potentsiaalne tugiisik vastab sotsiaalhoolekande seadusega teenust vahetult osutava isiku nõuetele ning on võimeline tugiisikuteenust taotletud kõrvalabi määras isikule tagama. Vajadusel abistab sotsiaalnõunik hooldatava hooldusvajadusest ning kõrvalabi vajadusest lähtuvalt sobiva tugiisiku leidmisel.

(3) Tugiisikuteenus määratakse vallavalitsuse korraldusega sotsiaalnõuniku ettepanekul.

(4) Tugiisikuteenuse osutamine toimub lepingu alusel, milles lisaks muudele lepingu nõuetele sätestatakse:

- 1) abi saaja;
- 2) tugiisikuteenuse osutaja;
- 3) kõrvalabi vajadusest tulenevad toimingud, eesmärgid ja teenuse maht;
- 4) teenuse eest tasumise põhimõtted.

§ 48. Tugiisikuteenuse eest tasumine

(1) Tugiisikuteenus on teenuse saajale tasuta.

(2) Tugiisikuteenuse eest tasutakse vastavalt tugiisiku esitatud arve või tugiisikuga sõlmitud lepingu alusel. Teenuse eest tasumiseks peab teenuseosutaja esitama Muhu Vallavalitsusele koos arvega ka kuuaruande teenuse osutamise mahu, tegevuste ja püstitatud eesmärkide täitmise kohta teenuse osutamisele järgneva kuu 5. kuupäevaks.

5. jagu Täisealise isiku hooldus

§ 49. Täisealise isiku hoolduse eesmärk ja sisu

Hooldus seatakse puudega isiku toimetuleku soodustamiseks tema tavapärasel keskkonnas, kui isik vajab hooldamist ja järelevalvet igal ööpäeval ning seda ei ole võimalik tagada samas eluruumis elavate või ülalpidamiskohustusega pereliikmete poolt.

§ 50. Täisealise isiku hoolduse seadmise tingimused

(1) Hooldajat ei määrata hooldatavale, kellel on olemas perekonnaseaduse alusel ülalpidamise kohustusega isikud (abikaasa, vanem, täisealine laps, vanavanem, lapselaps, täisealine võõras- või kasulaps).

(2) Hooldatavale, kellel on olemas perekonnaseaduse alusel ülalpidamise kohustusega isikud, määratakse hooldaja erandkorras juhul, kui hoolduskoormus takistab tööelisel ülalpidamiskohustusega isikul aktiivselt osaleda tööturul.

(3) Hooldus seatakse hooldatavale, kelle elukohana on rahvastikuregistrisse kantud ja kelle tegelik elukoht on Muhu vald.

(4) Hooldajat ei määrata, kui hooldust on võimalik tagada teiste teenustega.

§ 51. Täisealise isiku hoolduse taotlemine

(1) Hoolduse seadmist võivad taotleda hooldust vajav isik, tema perekonnaliikmed, tervishoiutöötaja, sotsiaaltöötaja jt. lähedalseisvad isikud.

(2) Hoolduse seadmise kirjalikule taotlusele lisatakse:

- 1) taotleja ees- ja perekonnanimi ning isiku sünniaeg või isikukood;
- 2) taotleja valikul tema kontaktandmed (postiaadress, e-postiaadress, telefoninumber);
- 3) toimingud, milleks hooldajat soovitakse;
- 4) võimalusel isiku, keda soovitakse hooldajaks, andmed;
- 5) kui isikul on olemas perekonnaseadusest tulenevad ülalpidamist andma kohustatud isikud, nende nimed ja kontaktandmed ning põhjused, miks ülalpidamiskohustusega isikud ei ole suutelised ise hooldusega kodus hakkama saamiseks vajalikku tuge või abi andma.

(3) Sotsiaalnõunik teeb taotluses märgitud hooldust vajavale isikule 10. tööpäeva jooksul kodukülastuse hooldust vajava isiku abivajaduse hindamiseks

§ 52. Täisealise isiku hoolduse seadmine

(1) Hooldatavale seatakse hooldus ja vajadusel määratakse hooldaja vallavalitsuse korraldusega.

(2) Hoolduse seadmisest ning hooldaja määramisest keeldumisest teatatakse taotlejale kirjalikult 10. tööpäeva jooksul, esitades põhjused, mis tulenevad käesolevast määrusest ja/või abivajaduse hindamise tulemustest.

(3) Hooldus seatakse ja hooldaja määratakse kuni:

- 1) määratud puude raskusastme kehtivuse lõpptähtajani;
- 2) kordushindamise läbiviimise tähtajani;
- 3) tähtajalise elamisloa kehtivuse lõpptähtajani, kui hooldatav või hooldaja omab tähtajalist elamisloa.

(4) Hooldajaks ei määrata isikut, kellele on määratud raske või sügav puue.

(5) Üks hooldaja võib hooldada mitut hooldatavat.

(6) Hooldaja konkreetsed ülesanded ja kohustused ning hooldusvajaduse sisu ja maht määratakse lepinguga. Hoolduse ajal saab lepingut muuta hooldatava, hooldaja ja Muhu Vallavalitsuse kirjalikul kokkuleppel.

§ 53. Täisealise isiku hooldaja kohustused

Hooldajaks määratud isik on kohustatud:

- 1) tagama hooldatavale hoolduse;
- 2) teavitama Muhu Vallavalitsust hooldusega seoses tekkinud probleemidest;
- 3) teavitama Muhu Vallavalitsust hooldusvajaduse lõppemisest või edasist hooldust võimatuks muutvatest, käesoleva määruse § 55 toodud asjaoludest kümne päeva jooksul asjaolude tekkimisest.

§ 54. Täisealise isiku hoolduse lõpetamine

(1) Hooldus lõpetatakse vallavalitsuse korraldusega kui:

- 1) on ära langenud hoolduse seadmise ja hooldaja määramise tinginud asjaolud;
- 2) hooldatav soovib uue hooldaja määramist;
- 3) hooldatav on paigutatud ööpäevaringset hooldusteenust pakkuvasse hoolekandeesutusse;
- 4) hooldatav asub alaliselt elama teise omavalitsuse territooriumile;
- 5) isiku hooldusvajadus tagatakse muul viisil;
- 6) hooldaja ei täida või ei saa täita hooldaja kohustusi;
- 7) muul põhjusel, kui hooldatav või hooldaja ei vasta enam käesolevas määrus sätestatud tingimustele.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaoludest on kõik hooldusega seotud isikud kohustatud Muhu Vallavalitsust viivitamatult teavitama.

(3) Hoolduse seadmine ja/või hooldaja määramine ja hooldajale toetuse maksmine lõpetatakse alates hooldusvajaduse möödumisest või hooldusvajaduse äralangemisest.

6. jagu

Isikliku abistaja teenus

§ 55. Isikliku abistaja teenuse eesmärk ja sisu

(1) Isikliku abistaja teenuse eesmärk on suurendada puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 lõike 1 tähenduses puude tõttu füüsilist kõrvalabi vajava täisealise isiku iseseisvat toimetulekut ja osalemist kõigis eluvaldkondades, vähendades teenust saava isiku seadusjärgsete hooldajate hoolduskoormust.

(2) Isikliku abistaja teenuse osutamisel abistatakse teenuse saajat tegevustes, mille sooritamiseks vajab isik puude tõttu füüsilist kõrvalabi. Isiklik abistaja aitab isikut tema igapäevastes tegevustes (liikumisel, söömisel, toidu valmistamisel, riietumisel, hügieeni-, majapidamistoimingutes, muudes toimingutes). Isiklik abistaja aitab puudega inimesel endal tegutseda, st isik ja isiklik abistaja tegutsevad koos.

(3) Isiklik abistaja lähtub oma töös konkreetse isiku erivajadustest ja tema antavatest tööjuhustest. Teenusesaaja peab oskama selgelt ja arusaadavalt oma vajadustest lähtuvalt teenuseosutajat juhendada. Isikliku abistaja teenust kasutav puudega inimene peab olema võimeline korraldama oma asjaajamist ja koordineerima isikliku abistaja tööd.

(4) Kui isiklikku abistajat vajab piiratud teovõimega täisealine, lähtub isiklik abistaja eestkostja antavatest tööjuhistest.

(5) Isiklikuks abistajaks ei määrata teenuse saaja esimese ja teise astme ülenejat või alanejat sugulast ning isikut, kes elab alaliselt või püsivalt samas eluruumis teenuse saajaga.

(6) Kui sotsiaalhoolekande seaduse alusel on isikliku abistaja teenusele kehtestatud riikliku määrusega täpsustatud eesmärk, sisu ja nõuded, lähtub Muhu Vallavalitsus isikliku abistaja teenuse korraldamisel lisaks käesoleva määrusega sätestatule ka riikliku õigusakti nõuetest.

§ 56. Isikliku abistaja teenuse saamist õigustatud isikud

Isikliku abistaja teenust on õigus saada sotsiaalhoolekandega hõlmatud isikul, kellele on määratud puue ning kellel objektiivsete asjaolude hindamise tulemusena on vajadus kasutada füüsilist kõrvalabi igapäevaelu tegevustes, et tagada harjumuspärasel keskkonnas võimalikult iseseisev toimetulek ning võimalus osaleda teistega võrdsetel alustel ühiskonnaelus.

§ 57. Isikliku abistaja teenuse taotlemine

(1) Isikliku abistaja teenuse taotlemiseks tuleb Muhu Vallavalitsusele esitada kirjalik taotlus, milles märgitakse lisaks isikuandmetele:

- 1) põhjus, milleks isiklikku abistajat soovitakse, ning puude raskusaste;
- 2) tegevused, milleks isiklikku abistajat vajatakse;
- 3) võimalusel isiku, keda soovitakse isiklikuks abistajaks, andmed.

(2) Kui isikliku abistaja määramist taotleval isikul on olemas konkreetne isik, keda ta soovib enda isiklikuks abistajaks, lisatakse taotlusele isikliku abistaja kirjalik nõusolek isiklikuks abistajaks määramise kohta.

§ 58. Isikliku abistaja teenuse määramine

(1) Isikliku abistaja teenuse määramiseks hindab sotsiaalnõunik puudega isiku kõrvalabi määra ning koostöös teenusesaajaga määrab kõrvalabi vajaduse määrast tulenevad toimingud ja teenuse saaja üldised juhid.

(2) Puudega isiku kõrvalabi vajadusest lähtuvalt selgitab sotsiaalnõunik välja, kas taotlusel märgitud potentsiaalne isiklik abistaja on oma tavalisest elulaadist ja toimetulekust ning isikuomadustelt võimeline puudega isikule vajalikku kõrvalabi tagama ning vastab sotsiaalhoolekande seadusega isikliku abistaja teenust vahetult osutava isiku nõuetele. Vajadusel abistab sotsiaalnõunik puudega isiku kõrvalabi vajaduse määra ning sellest tulenevatest toimingutest lähtuvalt sobiva isikliku abistaja leidmisel. Sotsiaalnõuniku poolt pakutava isikliku abi määramiseks peab olema isikliku abistaja kirjalik nõusolek ning puudega isiku, kellele vastav isik isiklikuks abistajaks määratakse, nõusolek.

(3) Isikliku abistaja määramine kinnitatakse vallavalitsuse korraldusega ja määratud isikuga sõlmitakse leping, milles lisaks muudele lepingule kehtestatud nõuetele sätestatakse ka kõrvalabi tegevuste loetelu, teenuse maht ning vajadusel teenuse osutamise tähtaeg.

(4) Isiklik abistaja määratakse perioodiks, mil isikule on määratud puue.

§ 59. Isikliku abistaja teenuse eest tasumine

(1) Teenuse osutajale tasutakse isikliku abistaja teenuse eest ning teenuse saaja tasub omaosalustasu vastavalt vallavalitsuse pool kehtestatud hinnakirjale.

(2) Vallavalitsuse korraldusega võib tasu määra vähendada sõltuvalt kliendi majanduslikust olukorrast.

(3) Isikliku abistaja teenuse eest tasutakse vastavalt isikliku abistaja esitatud arve või isikliku abistajaga sõlmitud lepingu alusel. Teenuse eest tasumiseks peab teenuseosutaja esitama ka kuuaruande teenuse osutamise mahu ja tegevuste kohta.

(4) Arve koos aruandega või aruanne tuleb ametiasutusele esitada teenuse osutamisele järgneva kuu 5. kuupäevaks.

7. jagu Lapsehoiuteenus

§ 60. Lapsehoiuteenus eesmärk ja sisu

(1) Lapsehoiuteenus eesmärk on toetada lapse hooldusõigust omava isiku või isiku, kes soovib hooldada oma perekonnas last, kelle suhtes tal ei ole perekonnaseadusest tulenevat ülalpidamiskohustust (edaspidi *hooldaja*), toimetulekut või töötamist.

- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hooldaja peab vastama järgmistele nõuetele:
- 1) ta on teovõimeline, iseseisvalt toimetulev isik, kes elab püsivalt Eestis;
 - 2) tal on lapse kasvatamiseks vajalikud isikuomadused;
 - 3) temalt ei ole perekonnaseaduses sätestatud alustel hooldusõigust ära võetud või seda ei ole piiratud;
 - 4) teda ei ole kõrvaldatud eestkostja ega hooldaja kohustuste täitmisest;
 - 5) ta vastab lastekaitseaduse §-s 20 sätestatud nõuetele;
 - 6) tal ei ole sõltuvust alkoholist, narkootilistest ega psühhotroopsetest ainetest;
 - 7) ta on läbinud Sotsiaalministeeriumi tunnustatud koolituse või on sellele registreerunud.

(3) Nõuded lapsehoiuteenusele ja teenust vahetult osutavale isikule on sätestatud sotsiaalhoolekande seaduse § 45³ ja § 45⁴

§ 61. Lapsehoiuteenust saama õigustatud isik

Lapsehooldusteenust on õigust saada poolteise- kuni kolmeaastasel lapsel, kelle elukoht on Muhu valla territooriumil ning ühtib vähemalt ühe vanema elukohaga ning talle ei ole tagatud lasteaiakohta teeninduspiirkonna lasteasutuses.

§ 62. Lapsehoiuteenuse taotlemine ja määramine

(1) Lapsehoiuteenuse saamiseks esitab lapsevanem või hooldaja kirjaliku taotluse Muhu Vallavalitsusele, milles põhjendab teenuse vajadust.

(2) Sotsiaaltöötaja hindab teenuse vajadust, vajadusel nõustab teenuse saajat lapsehoiuteenuse osutaja valikul.

(3) Raske ja sügava puudega laste puhul hinnatakse lapsehoiuteenuse vajadust igal lapsel eraldi.

(4) Lapsehoiuteenuse tagamiseks on Muhu Vallavalitsus kohustatud selgitama isiku või asutuse, kes on valmis vastavat teenust vajavale isikule osutama.

(5) Lapsehoiuteenus määratakse ja otsus kinnitatakse sotsiaalnõuniku ettepanekul vallavalitsuse korraldusega.

§ 63. Lapsehoiuteenuse eest tasumine

(1) Lastehoiuteenuse rahastamine toimub riigieelarve ja vallaeelarve vahenditest ning isiku omaosalusest, mille suuruse kehtestab vallavalitsus koolieelse lasteasutuse seaduse § 27 lõigetes 3-4 sätestatud nõudeid järgides.

(2) Lastehoiuteenuse korraldamiseks ja teenuse osutamiseks sõlmitakse Muhu Vallavalitsuse ning lastehoiuteenust osutava isiku vahel haldusleping, milles muuhulgas märgitakse ka teenuse eest tasumise põhimõtted.

(3) Lapsehoiuteenuse saaja tasub teenuse eest Muhu Vallavalitsuse poolt esitatud arve alusel vastavalt korraldusega kinnitatud hinnakirja alusel.

7¹. jagu **Asendushooldusteenus**

[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 63¹. Asendushooldusteenuse eesmärk ja sisu

(1) Asendushooldusteenuse eesmärk on pika- või lühiajaliselt lapse heaolu ja õiguste tagamine, lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnaste elutingimuste võimaldamine, lapsele turvalise ja arenguks soodsa elukeskkonna loomine ning lapse ettevalmistamine võimetekohaseks toimetulekuks täisealisena.

(2) Asendushooldusteenuse osutaja on hoolduspere, perekodu ja asenduskodu. Asendushooldusteenust vahetult osutav isik on hoolduspere vanem, perevanem ja kasvataja.

[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 63². Asenduskoduteenust saama õigustatud isik

Õigus asendushooldusteenusele on sotsiaalhoolekande seaduse § 459 lõigetes 1-3 märgitud lapsel ja sotsiaalhoolekande seadusest tulenevatel alustel kuni 19-aastaselt isikul, kelle elukohaks rahvastikuregistri andmetel on Muhu vald.

[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 63³. Asenduskoduteenuse taotlemine

(1) Asendushooldusteenuse korraldamiseks võib esitada taotluse iga isik või asutus, kellel on teave abivajavast lapsest. Taotluses märgitakse andmed taotluse esitaja kohta (nimi või nimetus ja kontaktandmed, juriidilise isiku puhul esindaja andmed) ning avaldajale teada olevad asjaolud, mille põhjal ta eeldab asendushooldusteenuse korraldamise vajadust.

(2) Asendushooldusteenuse korraldamiseks võib taotluse esitada hoolduspere esindaja.

(3) Asendushooldusteenust korraldab ametiasutus ka asjaoludest teadasaamisel ilma taotlust esitamata.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 63⁴. Asenduskoduteenuse määramine

(1) Asendushooldusteenuse tagamiseks ja tagamisel teeb ametiasutus sotsiaalhoolekande seaduse § 45⁹lõikes 4 märgitud toimingud ja otsused.

(2) Asendushooldusteenuse andmine otsustatakse halduslepinguga, mis sõlmitakse hoolduspere, perekodu või asenduskodu teenuse osutajaga.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 63⁵. Asendushooldusteenuse eest tasumine

(1) Asendushooldusteenus on teenuse saajale tasuta.

(2) Asendushooldusteenust rahastatakse Muhu valla eelarvest, kui Muhu vald on teenust saava lapse eestkostja või perekonnaseaduse § 176 lõike 1 alusel eestkostja ülesannete täitja ning asendushooldusele suunatud lapse sissetulekutest.

(3) Asendushooldusperele makstakse toetust igas kuus vähemalt sotsiaalhoolekande seaduse § 45¹¹lõikes 4 sätestatud määras.

(4) Asendushooldusteenuse eest tasub ametiasutuse või osaliselt teenuse rahastamisse kaasatud kohaliku omavalitsuse üksus teenust osutava isiku esitatud arve või lepingus kokku lepitu alusel, arvestades sotsiaalhoolekande seaduse § 156 lõigetes 3⁴-3⁵sätestatut.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

7². jagu Järelhooldusteenus

[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 63⁶. Järelhooldusteenuse eesmärk ja sisu

(1) Järelhooldusteenuse eesmärk on asenedushoolduselt ja eeskostelt lahkuva isiku iseseisva toimetuleku ja õpingute jätkamise toetamine.

(2) Järelhooldusteenuse täpsem sisu tuleneb sotsiaalhoolekande seadusest.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 63⁷. Järelhoolduse saama õigustatud isik

Järelhooldusteenus tagatakse rahvastikuregistri andmete alusel Muhu vallas elavale sotsiaalhoolekande seaduse §-s 45¹⁶märgitud täisealisele isikule.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 63⁸. Järelhooldusteenuse taotlemine

(1) Järelhooldusteenuse korraldamiseks võib esitada taotluse:

- 1) järelhooldusteenust saama õigustatud isik;
- 2) õppeasutus, kus järelhooldusteenust saama õigustatud isik õpet jätkab;
- 3) isiku täisealiseks saamiseni eestkostja ülesandeid täitnud isik või asendushooldusteenust osutanud isik.

(2) Taotluses märgitakse andmed järelhooldust vajava isiku kohta (nimi, sünniaeg või isikukood, võimalusel kontaktandmed), kui andmeid ei esita järelhooldust vajav isik ise, siis avalduse esitaja andmed (nimi või nimetus, kontaktandmed, juriidilise isiku või riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse puhul esindaja andmed) ning avaldajale teada olevad asjaolud, mille põhjal ta eeldab järelhooldusteenuse korraldamise vajadust.

(3) Järelhooldusteenust korraldab vald ka asjaoludest teadasaamisel ilma taotlust esitamata.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 63⁹. Järelhooldusteenuse määramine

(1) Järelhooldusteenuse korraldaja teeb toimingud ning otsused sotsiaalhoolekande seaduse § 45¹⁵ sätestatud eesmärkide täitmiseks.

(2) Järelhooldusteenuse tagamiseks korraldatakse järelhooldusteenust saama õigustatud isikule iseseisev elamine ja tagatakse tugiteenused või hüvitised isiku iseseisvaks toimetulekuks või korraldatakse hüvitise andmine järelhooldusteenust pakkuva juriidilise isiku või jätkuvalt asendushooldusteenust osutanud isiku kaudu.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 63¹⁰. Järelhooldusteenuse eest tasumine

(1) Järelhooldusteenuse korraldamisel teenuse osutaja kaudu tasutakse teenuse osutajale Muhu valla eelarvest ning järelhooldusel oleva isiku sissetulekutest.

(2) Järelhooldushooldusteenuse eest tasumise toimub teenust osutava isiku esitatud arve alusel või lepingus kokku lepitu alusel, arvestades sotsiaalhoolekande seaduse § 156 lõigetes 3⁴-3⁵ sätestatud.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

8. jagu Varjupaigateenus

§ 64. Varjupaigateenuse eesmärk ja sisu

(1) Varjupaigateenuse eesmärk on täisealisele isikule, kes ei ole võimeline endale ööbimiskohta leidma, ajutise ööbimiskoha võimaluse tagamine.

(2) Kui sotsiaalhoolekande seaduse alusel on varjupaigateenusele kehtestatud riikliku määrusega täpsustatud eesmärk, sisu ja nõuded, lähtub Muhu Vallavalitsus varjupaigateenuse korraldamisel lisaks käesoleva määrusega sätestatule ka riikliku õigusakti nõuetest.

(3) Muhu Vallavalitsus korraldab varjupaigateenust määruuses sätestatud ulatuses ja korras seni, kuni vallavalitsus ei ole varjupaigateenuse osutamise otsustamist halduslepinguga volitanud eraõiguslikule juriidilisele või füüsilisele isikule või teise kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutusele.

§ 65. Varjupaigateenust saama õigustatud isik

(1) Varjupaigateenust on õigus saada sotsiaalhoolekandega hõlmatud isikul, kes viibib abivajaduse hetkel Muhu valla haldusterritooriumil, kellel puudub ööbimiskoht ja kes ei ole võimeline endale ööbimiskohta tagama ning kellele ei ole võimalik mõne muu sotsiaalhoolekandeline teenusega või meetmega alalist ööbimiskohta tagada.

(2) Muhu Vallavalitsus on kohustatud korraldama varjupaigateenuse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustele vastavale isikule ka siis, kui isik ise ei ole võimeline abi taotlema või kui varjupaigateenust saama õigustatud isikust on Muhu Vallavalitsusele teada antud.

§ 66. Varjupaigateenuse taotlemine

(1) Varjupaigateenuse saamiseks võib isik esitada taotluse, kuid Muhu Vallavalitsus on kohustatud teenuse korraldama ka taotlust esitamata.

(2) Taotlust esitamata peab sotsiaalnõunik välja selgitama isiku tahte ja nõusoleku varjupaika suunamiseks.

§ 67. Varjupaigateenuse määramine

(1) Varjupaigateenuse tagamiseks on Muhu Vallavalitsus kohustatud selgitama isiku või asutuse, kes on valmis Muhu valla haldusterritooriumil asuvatele varjupaigateenust vajavatele isikutele vastavat teenust osutama.

(2) Varjupaigateenuse korraldamiseks ja teenuse osutamiseks sõlmitakse Muhu Vallavalitsuse ning varjupaigateenust osutava isiku vahel haldusleping, milles muuhulgas märgitakse ka teenuse eest tasumise põhimõtted.

(3) Kui varjupaigateenuse korraldamiseks sõlmitud halduslepinguga ei ole sätestatud teisiti, otsustatakse teenuse andmine varjupaigateenuse võimaldamisega ning isiku asutusse teenusele võtmisega. Vajadusel sõlmitakse teenuse osutamiseks täiendav leping Muhu Vallavalitsuse, varjupaigateenuse osutaja ning teenuse saaja vahel.

§ 68. Varjupaigateenuse eest tasumine

(1) Võimalusel osaleb varjupaigateenust saama õigustatud isik varjupaigateenuse eest tasumisel vastavalt varjupaigateenuse osutaja kehtestatud hinnakirjale või kokkuleppele ning isiku majanduslikele võimalustele.

(2) Varjupaigateenuse hinna see osa, mille eest ei ole teenusesaaja oma varalisest seisukorrast lähtuvalt võimeline tasuma, tasutakse Muhu valla eelarvest.

(3) Teenuse eest tasumise aluseks on teenuse osutamiseks sõlmitud leping. Teenuse eest tasutakse Muhu vallale esitatud arvete alusel.

9. jagu Turvakoduteenus

§ 69. Turvakoduteenuse eesmärk ja sisu

(1) Turvakoduteenuse eesmärk on tagada käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikutele ajutine eluase, turvaline keskkond ja esmane abi. Esmase abi raames tuleb isikule vajaduse korral tagada kriisiabi, mis taastab isiku psüühilise tasakaalu ja tegevusvõime igapäevaelus, ning teavitada isikut teistest abi saamise võimalustest. Tulenevalt isiku eest ja vajadusest tagatakse ka tema hooldamine ja arendamine.

(2) Turvakoduteenus tagatakse:

1) lapsele, kes vajab abi tema hooldamises esinevate puuduste tõttu, mis ohustavad tema elu, tervist või arengut;

2) täisealisele isikule, kes vajab turvalist keskkonda.

(3) Turvakoduteenus tagatakse perioodiks, mis on vajalik teenust saama õigustatud isiku turvalisuse tagamiseks ning edasise elu korraldamiseks.

(4) Kui sotsiaalhoolekande seaduse alusel on turvakoduteenusele kehtestatud riikliku määrusega täpsustatud eesmärk, sisu ja nõuded, lähtub Muhu Vallavalitsus turvakoduteenuse korraldamisel lisaks käesoleva määrusega sätestatud ka riikliku õigusakti nõuetest.

§ 70. Turvakoduteenust saama õigustatud isikud

(1) Turvakoduteenust on õigus saada sotsiaalhoolekandega hõlmatud isikul, kes lähtuvalt ohust oma elule või tervisele või arengut piiravatest asjaoludest vajab väljaspool oma alalist elukohta ajutist turvalist keskkonda.

(2) Muhu Vallavalitsus on kohustatud korraldama turvakoduteenuse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustele vastavale isikule ka siis, kui isik ise ei ole võimeline abi taotlema, või kui turvakoduteenust saama õigustatud isikust on teada antud.

§ 71. Turvakoduteenuse taotlemine

(1) Turvakoduteenuse saamiseks võib isik esitada taotluse, kuid Muhu Vallavalitsus on kohustatud teenuse korraldama ka taotlust esitamata.

(2) Taotlust esitamata peab Muhu Vallavalitsus välja selgitama isiku tahte ja nõusoleku turvakoduteenusele suunamiseks.

§ 72. Turvakoduteenuse määramine

(1) Turvakoduteenuse tagamiseks on Muhu Vallavalitsus kohustatud selgitama isiku või asutuse, kes on valmis turvakoduteenust vajavale isikule vastavat teenust osutama.

(2) Turvakoduteenuse korraldamiseks ja teenuse osutamiseks sõlmitakse Muhu Vallavalitsuse ning turvakoduteenust osutava isiku vahel haldusleping, milles muuhulgas märgitakse ka teenuse eest tasumise põhimõtted.

(3) Kui turvakoduteenuse korraldamiseks sõlmitud halduslepinguga ei ole sätestatud teisiti, otsustatakse teenuse andmine turvakoduteenuse võimaldamisega ning isiku asutusse teenusele võtmisega. Vajadusel sõlmitakse teenuse osutamiseks täiendav leping Muhu Vallavalitsuse, turvakoduteenuse osutaja ning teenuse saaja vahel.

§ 73. Turvakoduteenuse eest tasumine

- (1) Turvakoduteenuse osutamise eest tasub Muhu vald valla eelarvest.
- (2) Turvakoduteenuse rahastamine toimub vastavalt koostöökokkuleppele teenusepakkujaga.

10. jagu Sotsiaaltransporditeenus

§ 74. Sotsiaaltransporditeenuse eesmärk ja sisu

- (1) Sotsiaaltransporditeenuse eesmärk on võimaldada puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 lõike 1 tähenduses puudega isikul, kellel puue takistab isikliku või ühissõiduki kasutamist, kasutada tema vajadustele vastavat transpordivahendit tööle või õppeasutusse sõitmiseks või avalike teenuste kasutamiseks.
- (2) Kui sotsiaalhoolekande seaduse alusel on sotsiaaltransporditeenusele kehtestatud riikliku määrusega täpsustatud eesmärk, sisu ja nõuded, lähtub Muhu Vallavalitsus sotsiaaltransporditeenuse korraldamisel lisaks käesoleva määrusega sätestatule ka riikliku õigusakti nõuetest.
- (3) Invataksoteenus on sotsiaaltransporditeenus spetsiaalselt kohandatud sõidukiga, kui isik oma tervislikust seisundist tingituna ei saa kasutada tavalist transpordivahendit arsti vastuvõtule, hooldusele või ravile sõitmiseks.

§ 75. Sotsiaaltransporditeenuse taotlemine

- (1) Sotsiaaltransporditeenuse saamiseks peab sotsiaaltranspordi juhuveona saama õigustatud isik esitama Muhu Vallavalitsusele vähemalt kolm tööpäev enne teenuse vajadust taotluse (edaspidi *tellimus*).
- (2) Tellimuses tuleb esitada sotsiaaltransporditeenuse vajaduse aeg ja sihtkoht või marsruut.
- (3) Tellimuse võib esitada mistahes viisil (suuliselt, kirjaga, e-postiga).
- (4) Tellimus loetakse kokku lepituks, kui tellija ja sotsiaalnõunik on kinnitanud teenuse osutamise aja kuupäevaliselt ja kellaajaliselt.

§ 76. Sotsiaaltransporditeenuse rahastamine ja teenuse eest tasumine

- (1) Tasu võtmise kinnitab vallavalitsus lähtudes sotsiaalhoolekande seaduse §-st 40.
- (2) Invataksoteenust võimaldatakse abivajajale soodustusega vastavalt teenuse osutajaga sõlmitud halduslepingule või vallavalitsuse korraldusele tasu maksmise kohustuse täieliku või osalise ülevõtmise kohta.

11. jagu Eluruumi tagamine

§ 77. Eluruumi tagamise eesmärk ja sisu

- (1) Eluruumi tagamise eesmärk on sotsiaaleluruumi kasutamise võimaluse kindlustamine isikule, kes ei ole sotsiaalmajanduslikult olukorrast tulenevalt võimeline enda ja oma perekonna vajadustele vastavat eluruumi tagama.
- (2) Eluruumi tagamise teenus sisaldab ka puudega isikule ametiasutuse korraldatavat abi puudega isikule kuuluva või tema valduses oleva eluruumi (puudega isiku koduse keskkonna) kohandamiseks nii, et puudega isik saaks võimalikult kaua elada kodus keskkonnas ning selles keskkonnas iseseisvalt toime tulla.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 78. Sotsiaaleluruumi taotlemise õigustatud isikud

- (1) Sotsiaaleluruumi taotlejaks võib olla isik, kelle elukohana rahvastikuregistris on registreeritud ja kelle tegelik elukoht on Muhu vald.
- (2) Sotsiaaleluruumi võivad taotleda:
 - 1) puudega isikud, kellel on raskusi toimetulekuga;

- 2) regulaarseid sotsiaalteenuseid, sh. laste hoolekandeteenuseid vajavad vähekindlustatud ja/või probleemsete lastega pered;
- 3) orvud;
- 4) isikud, kes tulekahju, loodusõnnetuse, katastroofi või muul sarnasel põhjusel on kaotanud oma eluaseme;
- 5) asenduskoduteenuselt tagasipöördunu, kui vahetult enne lastekodusse suunamist oli tema elukohaks rahvastikuregistri järgi Muhu vald;
- 6) kinnipidamiskohast vabanenu, kui vahetult enne kinnipidamisasutusse paigutamist oli tema rahvastikuregistri järgseks elukohaks Muhu vald ja nende elama asumine endisesse eluruumi ei ole võimalik;
- 7) teised isikud mõjuvatel sotsiaalsetel põhjustel.

§ 79. Sotsiaaleluruumi taotlemine

(1) Sotsiaaleluruumi taotlemiseks esitatakse Muhu Vallavalitsusele kirjalik taotlus, milles märgitakse muuhulgas:

- 1) põhjus, milleks isik eluruumi tagamise teenust vajab;
- 2) asjaolu puude ning selle raskusastme kohta, samuti puudest tingitud vajadused eluruumile ning kõrvalabile;
- 3) andmed isiku igakuise sissetuleku kohta;
- 4) andmed isiku perekonnaliikmete kohta;
- 5) sotsiaaleluruumi kasutamise aeg, kui isik vajab sotsiaaleluruumi kindlaks ajaperioodiks.

(2) Sotsiaaleluruumi kasutus määratakse vallavalitsuse korraldusega.

§ 80. Sotsiaaleluruumi kasutamise nõuded

(1) Sotsiaaleluruumi kasutama õigustatud isik on kohustatud:

- 1) kasutama sotsiaaleluruumi enda alalise elukohana;
- 2) kasutama sotsiaalelamu abiruumi ning kinnistut vastavalt nende otstarbele ning arvestama teiste sotsiaalelamu elanike ja naabrite huvidega;
- 3) pidama sotsiaaleluruumi üldkasutatavates ruumides ning kinnistul kinni jäätmete käitlemise, tervisekaitse-, tuleohutus- ning sanitaarnõuetest ja elamute eksploateerimise eeskirjadest;
- 4) hoidma sotsiaaleluruumi üldkasutatavates ruumides ja kinnistul puhtust ja korda;
- 5) hüvitama enda süü läbi sotsiaaleluruumi asuvate seadmete ja kinnistu rikkumisega tekitatud kahjud;
- 6) teatama sotsiaaleluruumis üldkasutatavates kohtades sotsiaaleluruumi kasutamisega seotud süsteemide riketest viivitamatult Muhu Vallavalitsusele;
- 7) lubama avariide ja rikete likvideerimiseks tema kasutusse antud sotsiaaleluruumi siseneda Muhu Vallavalitsuse esindajal;
- 8) andma eluruumi tagamise teenuse vajaduse lõppemisel sotsiaaleluruumi üle Muhu Vallavalitsusele mitte halvemas seisukorras kui see oli sotsiaaleluruumi tema kasutusse andmisel (v.a arvestades normaalset kulumist);
- 9) vabastama sotsiaaleluruumi eluruumi tagamise teenuse õiguse lõppemisel või lõpetamisel.

(2) Sotsiaaleluruumi kasutama õigustatud isikul on kehtiva haldusakti alusel õigus ning rahvastikuregistri seaduse § 39¹ alusel kohustus esitada sotsiaaleluruumi aadressiandmed rahvastikuregistrisse elukoha andmetena.

(3) Sotsiaaleluruumi kasutama õigustatud isikul on keelatud:

- 1) anda sotsiaaleluruumi kasutamise õigust edasi kolmandatele isikutele;
- 2) teha sotsiaaleluruumis või selle seadmete ümberehitust või -paigutust ilma Muhu Vallavalitsuse nõusolekuta;
- 3) pidada sotsiaaleluruumis kodu- ning lemmikloomi või –linde ilma Muhu Vallavalitsuse nõusolekuta.

§ 81. Eluruumi tagamise teenuse eest tasumine

(1) Eluruumi tagamise teenuse eest on Muhu Vallavalitsusel õigus võtta tasu, teenuse hinna kehtestab vallavalitsus.

(2) Eluruumi tagamise teenuse hind võib olla kehtestatud kindla tasuna või tasu arvestusliku alusena. Määratud teenuse hinda käsitletakse eluruumi üürina või eluasemekuluna.

(3) Sotsiaaleluruumi teenuse eest tasutakse Muhu Vallavalitsuse väljastatud arve alusel.

§ 82. Eluruumi tagamise teenuse lõpetamine

Muhu Vallavalitsusel on õigus konkreetse sotsiaaleluruumi kasutamise õigus lõpetada (haldusakti muuta või haldusakt kehtetuks tunnistada) kui:

- 1) sotsiaaleluruumi kasutaja või temaga koos elav isik rikub korduvalt käesoelva määruse § 77 sätestatud nõudeid;
- 2) sotsiaaleluruumi kasutaja on rohkem kui kolm kuud jätnud sotsiaalteenuse eest tasumata.

12. jagu

Võlanõustamisteenus

§ 83. Võlanõustamisteenuse eesmärk ja sisu

(1) Võlanõustamisteenuse eesmärk on abistada isikut tema varalise olukorra kindlakstegemisel, võlausaldajaga läbirääkimiste pidamisel ja nõuete rahuldamisel, vältida uute võlgnevuste tekkimist toimetulekuvõime parandamise kaudu ning lahendada muid võlgnevusega seotud probleeme.

(2) Kui sotsiaalhoolekande seaduse alusel on võlanõustamisteenusele kehtestatud riikliku määrusega täpsustatud eesmärk, sisu ja nõuded, lähtub Muhu Vallavalitsus võlanõustamisteenuse korraldamisel lisaks käesoleva määrusega sätestatud ka riikliku õigusakti nõuetest.

§ 84. Võlanõustamisteenusele õigustatud isik

Õigus teenusele on isikul, kellele on esitatud nõue täita võlaõiguslikust suhtest või seadusest tulenev sissenõutavaks muutunud rahaline kohustus, mida isik ei ole võimeline iseseisvalt täitma.

§ 85. Võlanõustamisteenuse määramine

(1) Võlanõustamisteenuse osutaja peab vastama sotsiaalhoolekande seaduse § 45 lõikes 1 sätestatud nõuetele. Kui Muhu Vallavalitsuse koosseisus ei ole nõuetele vastavat teenistujat, korraldatakse teenuse pakkumine vastava pädevusega isiku poolt.

(2) Võlanõustamisteenus hõlmab teenust saama õigustatud isiku nõustamist, juhendamist ja edasiste võlgade tekkimise ennetamist.

(3) Võlanõustamisteenuse korraldamiseks ja teenuse osutamiseks sõlmitakse Muhu Vallavalitsuse ning võlanõustamisteenust osutava isiku vahel haldusleping, milles muuhulgas märgitakse ka teenuse eest tasumise põhimõtted.

(4) Võlanõustamisteenus määratakse sotsiaalnõuniku ettepanekul vallavalitsuse korraldusega.

§ 86. Võlanõustamisteenuse eest tasumine

(1) Võlanõustamisteenuse osutamise eest tasub Muhu vald valla eelarvest.

(2) Võlanõustamisteenuse rahastamine toimub vastavalt koostöökokkuleppele teenusepakkujaga.

13. jagu Kuulmisnõustamise teenus

§ 87. Kuulmisnõustamise teenuse

(1) Kuulmisnõustamise teenus on kuulmispuudega inimeste, nende pereliikmete ja teiste kuulmisprobleemidega kokku puutuvate isikute nõustamine kuulmisvahendite kasutamise ja hooldamisega ning kuulmisabi- ja rehabilitatsiooniga seotud küsimustes vastava erialase ettevalmistusega spetsialisti poolt.

(2) Kuulmisnõustamise teenuse korraldamiseks ja teenuse osutamiseks sõlmitakse Muhu Vallavalitsuse ning kuulmisnõustamise teenust osutava isiku vahel haldusleping, milles muuhulgas märgitakse ka teenuse eest tasumise põhimõtted.

5. peatükk JÄRELEVALVE

§ 88. Kohaliku omavalitsuse järelevalve

(1) Muhu Vallavalitsuse ja ametiisikute poolt määrusega sätestatud nõuete täitmist, haldusaktide õiguspärasust ning tegevuse otstarbekust kontrollib teenistusliku järelevalve korras vallavalitsus.

(2) Muhu Vallavalitsuse ja vallavalitsuse poolt määruses sätestatud nõuete täimist ning määruse alusel vallaelarve kasutamist kontrollib vallavolikogu, volikogu sotsiaalkomisjon ja revisjonikomisjon.

§ 89. Riiklik ja haldusjärelevalve

Riiklikku järelevalvet ja haldusjärelevalvet käesoleva määruse ning määruse alusel antud haldusaktide õiguspärasuse ning sotsiaalteenuste ja muu abi kvaliteedi, samuti riigi poolt sotsiaalhoolekandeks eraldatud sihtotstarbeliste vahendite kasutamise üle teeb Sotsiaalkindlustusamet.
[RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

§ 90. Vaidluse lahendamine

[Kehtetu - RT IV, 29.12.2018, 53- jõust. 01.01.2019]

6. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 91. Määruste kehtetuks tunnistamine

[Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 92. Määrus jõustub kolmandal päeval peale Riigi Teatajas avaldamist.